

Elsholtzia (Klasnatka)

synonyma: Aphanochilus, Cyclostegia, Paulseniella, Platyelasma

čeleď: Lamiaceae

Existuje 30 - 40 druhů. Rostou v Evropě, Japonsku, Číně, Indii, Jávě, Koreji a Severní Americe. Jedná se o opadavé keře, polokeře nebo byliny. Vstřícné listy mají pilový nebo zubatý okraj. Kvete v lichopřeslenech z přetřhovaných lichoklasů nebo hlávek. Kalich je válcovitý nebo zvonkovitý, koruna bílá se 2mi pysky, spodní je 3laločný. Plodem jsou 4 tvrdky. Vydává aroma.

Vyhovuje jí půda bohatá na živiny na plném slunci.

Množí se na jaře zelenými řízky.

Elsholtzia amurensis

Elsholtzia argyi

synonyma: E. macrostemon

Elsholtzia beddomei

Elsholtzia blanda

synonyma: Aphanochilus blandus, Perilla elata

Elsholtzia bodinieri

Elsholtzia capituligera

synonyma: Acrocephalus fruticosus

oblasti: Sichuan, Xizang (Tibet), Yunnan

Roste v Tibetu, Sichuanu, Xizangu a Yunnanu v podobě keře. Dorůstá výšky 15 - 30cm. Kmínky jsou hnědé, větvené, větve vložkovitě ochlupené. Listy jsou eliptické až podlouhlé, vložkovitě ochlupené, okraje vroubkované, báze klínovitá, konec tupý, délka dosahuje 0,8 - 2cm, šířka 2 - 5mm a řapíky mají délku do 4mm. Kvete zelenobílorůžovofialovými květy v hlávkovitých dlouze stopkatých klasech o délce 0,5 - 1cm. Vlastní květy jsou stopkaté, ochlupené, dlouhé 5mm. Plody jsou obvejčité, dlouhé 1,2mm.

Vyhovují jí chudé písčité dobře propustné půdy, sucho a plné slunce.

Množí se semeny nebo řízky.

Elsholtzia cephalantha

Elsholtzia ciliata (Klasnatka brvitá)

synonyma: *E. ciliata* f. *leucantha*, *E. ciliata* var. *brevipes*, *E. ciliata* var. *depauperata*, *E. ciliata* var. *duplicatocrenata*, *E. ciliata* var. *ramosa*, *E. ciliata* var. *remota*, *E. communis* var. *longipilosa*, *E. cristata*, *E. cristata* f. *leucantha*, *E. cristata* f. *minima*, *E. cristata* f. *ruderalis*, *E. cristata* var. *ramosa*, *E. cyprianii* var. *longipilosa*, *E. formosana*, *E. interrupta*, *E. minima*, *E. patrini* var. *ramosa*, *E. patrinii*, *E. pseudocristata*, *Hyssopus bracteatus*, *Hyssopus ocymifolius*, *Mentha baicalensis*, *Mentha baikalensis*, *Mentha cristata*, *Mentha ovata*, *Mentha patrinii*, *Mentha perilloides*, *Perilla polystachya*, *Sideritis ciliata*

oblasti: Connecticut, Maine, Manitoba, Massachusetts, New Jersey, New York, Nový Brunšvik, Ontario, Pákistán, Pennsylvania, Polsko, Quebec, Severní Karolína, V Asie, Vermont, Západní Virginie

Roste v východní a střední Asii jako jednoletka. Dorůstá výšky (30 -) 40 - 70 (i 80)cm. Lodyha je vzpřímená, větvená, žlutohnědá a občas na vrcholu růžovofialová. Listy jsou mírně vejčité, špičaté, zubaté až pilovité, dlouhé do 6cm, široké 3cm a řapíky jsou dlouhé do 2,5cm. Květenstvím je terminální jednostranný 5 - 20tičetný lichoklas délky 3 - 7cm, šířky 1cm, složený z lichopřeslenů, listeny jsou 2řadé, kalich je dlouhý 1,5 - 2mm, má 5 nestejných úzce 3úhlých zubů, koruna růžová a dlouhá 2,5 - 3mm. Plody jsou mírně vejčité, bleděhnědé, dlouhé 1,1mm a široké 0,6mm. Je aromatická.

Elsholtzia communis

synonyma: *Aphanochilus communis*, *Dysophylla communis*

Elsholtzia concinna

Elsholtzia cyprianii

synonyma: *Agastache cyprianii*, *E. alopecuroides*, *E. cyprianii* var. *angustifolia*, *Lophanthus cyprianii*, *Pogostemon cyprianii*

Elsholtzia densa

synonyma: *Dysophylla ianthina*, *E. calycocarpa*, *E. densa* var. *calycocarpa*, *E. densa* var. *ianthina*, *E. ianthina*, *E. manshurica*, *Paulseniella pamirensis*, *Platyelasma calycocarpum*, *Platyelasma densum*, *Platyelasma manshuricum*

oblasti: Afganistán, Bhútán, Indie, Kašmír, Pákistán, Xizang (Tibet)

Roste v Afganistánu, Pakistánu, Kašmíru, Bhútánu, Indii, Tibetu a Číně jako jednoletka. Dorůstá výšky 10 - 50cm. Stonky mohou být větvené, 4hranné, zpravidla růžovofialové a řídce ochlupené. Listy jsou úzké až eliptické, špičaté, vroubkované, oboustranně pilovité, dlouhé 2 - 5cm, široké 1 - 2cm, na spodních řapíky dlouhé 5mm a u horních listů jsou kratší. Květenstvím je vrcholový klas délky 3 - 5cm, šířky 0,5 - 1 (i 1,4)cm, listeny jsou zelené až růžovofialové, vejčité, dlouhé i široké 4mm, vlastní květy mají kalich zvonkovitý délky 2mm, v plodu až 5 - 6mm, zuby 3úhlé, koruna je růžová nebo růžovofialová a dlouhá 2,5 - 3mm. Plody jsou obvejčité, tmavěhnědé, dlouhé 2mm a

široké 1,5mm. Je výrazně aromatická.

Elsholtzia eriocalyx

oblasti: Sichuan, Yunnan

Roste v Sichuanu a Yunnanu v podobě polokeře. Dorůstá výšky 1,5 - 2m. Listy mají 1 - 3mm řapíky, čepel je podlouhlá až eliptická, na spodní straně ochlupená až plstnatá, báze je široce klínovitá až zaoblená, konec špičatý, okraj vroubkovaně pilovitý, žilnatinu tvoří 4 - 5 párů žilek, délka dosahuje 4 - 12cm a šířka 1,5 - 4,5cm. Kvete v 5 - 8cm klasech z 8 - 10tkvětých lichopřeslenů. Květy mají zvonkovitý kalich délky 2mm, koruna je žlutobílá, velikosti 7mm. Horní pysky je vykrojený. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. eriocalyx - Yunnan; spodní strana listů řídce ochlupená
- var. tomentosa - Sichuan; spodní strana listů hustě bíle plstnatá

Elsholtzia eriostachya

synonyma: *Aphanochilus eriostachyus*, *E. eriostachya* var. *pusilla*, *E. hoffmeisteri*, *E. pusilla*, *Platyelasma eriostachyum*, *Platyelasma eriostachyum* var. *pusillum*

oblasti: Bhútán, Indie, Kašmír, Nepál, Pákistán, Xizang (Tibet)

Roste v Pákistánu, Kašmíru, Bhútánu, Tibetu a Indii. Květy mají kalich délky 1mm, v době plodu délky až 3mm a šířky 2mm, koruna je žlutá a dlouhá 2,1mm. Plody jsou dlouhé 1,1mm a široké 0,5mm.

Elsholtzia feddei

synonyma: *E. feddei* f. *heterophylla*, *E. feddei* f. *remotibracteata*, *E. feddei* f. *robusta*

oblasti: Qinghai, Xizang (Tibet)

Roste v Tibetu a Qinghai v Číně v trsech. Dorůstá výšky 5 - 20cm. Lodyhy jsou poléhavé. Řapíkaté listy mají vejčitou až podlouhlou čepel, povrch je hustě ochlupený, okraj vroubkovaný a délka dosahuje 0,4 - 2,4cm. Kvete růžovofialovými květy v 1 - 2cm klasech s mnohakvětých přeslenů. Kalich je trubkovitý, bíle ochlupený. Vlastní kvítky jsou dlouhé 8mm.

Vyhovuje ji středně úrodná a vlhká dobře propustná půda v polostínu.

Množí se semeny nebo řízky.

Elsholtzia flava

synonyma: *Aphanochilus flavus*

oblasti: Čína, Indie, Nepál

Roste v Číně, Indii a Nepálu v podobě keře nebo polokeře. Dorůstá výšky 0,6 - 2,6m. Větve jsou hustě šedě ochlupené. Listy mají 3 - 6cm řapíky, čepel je široce vejčitá až kulatá, báze zaoblená až

mírně srdčitá, konec náhle ocasovitě protažený, okraj ostře pilovitý, na horní straně na žilnatině ochlupená, spodní strana je lysá, hustě nažloutle žláznatá, dorůstá délky 8 - 15cm a šířky 5,2 - 8,2cm. Kvet v klasech o délce 6 - 12cm, povrch je hustě šedě ochlupený, kalich je zvonkovitý, dlouhý 3,5mm, koruna je žlutá, veliká 6,5mm a trubka je 4mm nálevkovitá. Horní pysk je vykrojený.

Elsholtzia fruticosa

synonyma: *Aphanochilus fruticosus*, *Aphanochilus polystachyus*, *Buddleja plectranthoidea*, *E. dielsii*, *E. fruticosa* f. *leptostachya*, *E. fruticosa* var. *glabrifolia*, *E. fruticosa* var. *parvifolia*, *E. fruticosa* var. *paucidentata*, *E. polystachya*, *E. tristis*, *Leucosceptum plectranthoideum*, *Perilla fruticosa*

oblasti: Bhútán, Himálaj, Kašmír, Nepál, Pákistán, Sichuan, SZ Indie, Xizang (Tibet), Yunnan

Roste v Číně, Bhútánu, Indii, Pákistánu a Nepálu v podobě vzpřímeného bohatě větveného polokeře nebo keře. Dorůstá výšky (0,8 -) 1 - 2m. Kmínky i větve jsou žluto- nebo fialovohnědé a ochlupené. Listy jsou přisedlé anebo krátce řapíkaté, mírně kopinaté až podlouhlé, zašpičatělé, hrubě pilovité, dlouhé (5 -) 6 - 13 (i 14)cm, široké (2 -) 2,5 - 3,5 (i 4)cm, báze úzce klínovitá, žilnatinu tvoří 6 - 8 párů žilek. Kvet ve válcovitých klasech délky (5 -) 7 - 12 (i 20)cm, listeny úzce eliptické, dlouhé 3mm, vlastní květy mají stopky délky 0,5 - 2mm, kalich je zvonkovitý, dlouhý 1,5 - 3mm, zuby špičaté, úzce 3úhlé, vzpřímené, koruna bílá nebo nažloutlá či nazelenalá, ochlupená, dlouhá 4 - 5mm, trubka má délku 4mm a horní pysk je vzpřímený, dlouhý 0,5mm. Plodem je hnědá tvrdka délky 1,2 - 1,5mm a šířky 0,4 - 0,5mm. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *fruticosa* - Čína, Bhútán, Indie, Nepál; čepel kopinatá až elipticky kopinatá
- var. *glabrifolia* - Sichuan, Yunnan; čepel podlouhlá, řídce ochlupená na žilkách

Elsholtzia glabra

oblasti: Sichuan, Yunnan

Roste v Sichuanu a Yunnanu v podobě keře. Dorůstá výšky 1,5 - 2,5m. Řapíky jsou zakrnělé nebo chybí. Čepel má kosočtvercovitěkopinatý tvar, báze je klínovitá, konec zašpičatělý, okraj vroubkovaněpilovitý, žilnatinu tvoří 7 - 8 párů žilek, délka sodahuje 6 - 15cm a šířka 2 - 4,5cm. Kvet v 5 - 13cm klasech s šedě plstnatým povrchem, tvoří jej mnohokvěté lichopřesleny. Vlastní květy mají 0,5mm stopky, zvonkovitý kalich délky 1,2mm, bílou korunu velikosti 4mm s nálevkovitou trubicí a horním pyskem délky 0,5mm. Plodem je nahnědlý podlouhlý oříšek.

Elsholtzia griffithii

Elsholtzia hallasanensis

synonyma: *E. hallasanensis* f. *albiflora*

Elsholtzia heterophylla

Elsholtzia hunanensis

oblasti: Hunan

Elsholtzia kachinensis

synonyma: *E. kachinensis* var. *petiolata*

Elsholtzia luteola

synonyma: *E. luteola* var. *holostegia*

Elsholtzia myosurus

synonyma: *Aphanochilus fruticosus* var. *tomentellus*, *Aphanochilus myosurus*, *E. fruticosa* var. *tomentella*

oblasti: Sichuan, Yunnan

Roste v Sichuanu a Yunnanu v podobě keře. Dorůstá výšky 0,8 - 1,5m. Vydává aroma. Stonek je hustě větvený, větve jsou hvězdovitě ochlupené. Řapíky jsou zakrnělé nebo chybí, čepel je kopinatá až obkopinatá, báze klínovitá, konec špičatý, okraj pilovitý, horní strana je žláznatě ochlupená, spodní šedá, hvězdovitě ochlupená, délka dosahuje 4,5 - 10cm a šířka 1 - 2,5cm. Kvete v 4 - 13cm klasech. Vlastní květy mají 0,5mm stopku, zvonkovitý 2mm kalich, bílou nebo žlutozelenou korunu velikosti 5mm a horní pysk délky 0,6mm. Plodem je žlutá podlouhlá hladká tvrdka.

Elsholtzia nipponica

oblasti: Japonsko

Elsholtzia ochroleuca

synonyma: *Aphanochilus fruticosus* var. *ochroleucus*, *E. lampradena*, *E. ochroleuca* var. *parvifolia*

oblasti: Sichuan, Yunnan

Roste v Sichuanu a Yunnanu v podobě vzpřímeného keře. Dorůstá výšky 1 - 1,5m. Větve jsou nahnědlé, mladé jsou tmavěhnědé, hustě šedě ochlupené. Řapíky mají délku 0,5 - 1,5cm. Čepel je vejčitá až vejčitéliptická, báze klínovitá, konec špičatý, okraj vroubkovaný, žilnatinu tvoří 4 - 6 párů žilek, délka dosahuje 1,5 - 8cm a šířka 0,6 - 4,3cm. Kvete v 5 - 10cm klasech. Vlastní květy mají 0,5 - 1,5mm stopku, žlutobílou korunu velikosti 3,5cm, nálevkovitou trubku délky 2,2mm a horní pysk délky 1mm.

Elsholtzia oldhamii

Elsholtzia penduliflora

synonyma: *Aphanochilus penduliflorus*

oblasti: Yunnan

Roste v Yunnanu v podobě aromatického polokeře. Dorůstá výšky 1 - 2m. Mladé větve jsou řídce vločkovitě ochlupené. Listy mají podlouhlou nebo vejčitékopinatou čepel, konec zašpičatělý, okraj jemně pilovitý, povrch žlutě žláznatý, délka dosahuje 6 - 18cm a šířka 1,6 - 4,3cm. Kvete v klasech o délce 5 - 15cm složeném z 6 - 12tkvětých lichopřeslenů. Vlastní květy mají 2 - 4mm stopku,

zvonkovitý kalich délky 3mm, bílou korunu velikosti 5,5mm, nálevkovitou trubku délky 3mm a horní pysk délky 1,5mm. Plode jsou hnědé, podlouhlé a holé.

Elsholtzia pilosa

synonyma: *Aphanochilus pilosus*, *Dysophylla mairei*

Elsholtzia polystacha

Patří mezi opadavé keře. Dorůstá výšky i šířky 0,5 - 1m.

Elsholtzia pubescens

synonyma: *Anisochilus euneurus*, *E. elata*, *E. eriantha*, *E. mollissima*

Elsholtzia pygmaea

Elsholtzia rugulosa

synonyma: *Aphanochilus rugulosus*, *E. labordei*, *E. mairei*, *Plectranthus labordei*

oblasti: Čína

Roste v Číně v podobě byliny nebo polokeře. Dorůstá výšky až 1,5m. Větve jsou hustě bíle ochlupené. Řapíky mají délku 0,5 - 2,5cm. Čepel je eliptická až kosočtvercovitě vejčitá, báze zaoblená, konec špičatý, okraj tupě pilovitý, spodní strana je šedě ochlupená, žilnatinu tvoří 4 - 6 párů žilek, délka dosahuje 2 - 7,5cm a šířka 1 - 3,5cm. Kvete v 3 - 12cm klasech. Vlastní květy mají 1mm stopky, zvonkovitý kalich délky 1,5mm a šířka 1mm. Koruna je bílá, občas nafialovělá či narůžovělá nebo nažloutlá, velká 4mm, trubka je dlouhá 3mm. Plody jsou nažloutlé, podlouhlé, dlouhé 1mm.

Elsholtzia serotina

synonyma: *E. cristata* f. *saxatilis*, *E. cristata* var. *saxatilis*, *E. pseudocristata* var. *saxatilis*, *E. saxatilis*

oblasti: Čína, S Asie, Sibiř

Roste v trsech v Číně, Sibiři a východní Asii. Dorůstá výšky 10 - 20cm. Listy jsou řapíkaté, čepel kopinatá až čárkovitěkopinatá, dlouhá 1 - 5cm, fialově zbarvená a na spodní straně hustě žláznatě ochlupená. Okraje jsou jen nepatrně pilovité. Kvete růžovofialovými květy v 1 - 2cm klasech. Vlasní kvítky jsou dlouhé 5 - 8mm.

Vyhovují ji sklaní pukliny, nízká zálivka, plné slunce, chudá dobře propustná půda a suchý zimní režim.

Množí se semeny nebo řízky.

Elsholtzia souliei

Elsholtzia splendens

synonyma: *E. angustifolia*, *E. cristata* var. *angustifolia*, *E. haichowensis*, *E. lungtangensis*, *E. pseudocristata* f. *miyasiroana*, *E. pseudocristata* var. *angustifolia*, *E. pseudocristata* var. *splendens*, *E. splendens* f. *miyasiroana*, *E. splendens* f. *roseola*, *E. splendens* var. *miyasiroana*

Elsholtzia springia

Elsholtzia stachyodes

synonyma: *Aphanochilus foetens*, *Aphanochilus incisus*, *Aphanochilus paniculatus*, *E. incisa*, *E. incisa* var. *major*, *E. major*, *E. stachyodes* var. *major*, *Hyptis stachyodes*, *Mentha blanda*, *Mentha foetens*, *Mentha incisa*, *Mentha paniculata*, *Nepeta imobus*, *Perilla leptostachya*

oblasti: Pákistán

Roste v podobě byliny. Dorůstá výšky do 1,2m. Stonek je bohatě větvený, 4hranný a ochlupený. Listy jsou široce vejčité, špičaté, vroubkovaně pilovité, ochlupené, dlouhé 3cm, široké 2cm a řapíky jsou dlouhé do 3cm. Květenstvím je vzpřímený klas délky do 5cm, šířky 4mm, je seskupený v latě, listeny jsou dlouhé 1 - 2mm, vlastní květy mají 1mm dlouhý kalich s úzce 3úhlými zuby, koruna je bílá a dlouhá 1,5 - 2mm. Plodem je podlouhlá tvrdka.

Elsholtzia stauntonii (Klasnatka Stauntonova)

synonyma: *Aphanochilus stauntonii*, *E. stauntonii* f. *albiflora*

oblasti: Gansu, Hebei, Henan, Shaanxi, Shanxi

Pochází z Číny. Patří mezi opadavé rozkladitého polokeře. Dorůstá výšky 0,5 - 1 (i 1,7)m. Kmínky jsou fialovočervené, řídce šedě ochlupené až plstnaté. Listy jsou protáhlé, kopinaté až eliptické, na okrajích pilovité, mají zelenou barvu s podzimním zbarvením do vínové, okraj je hrubě pilovitý, báze zúžená, konec zašpičatělý, spodní strana žláznatá a délka dosahuje 5 - 15cm. Kvete v klasech nebo latech o délce 10 - 15 (i 20)cm z 5 - 10tičetných lichopřeslenů. Vlastní květy mají 0,5mm stopky, trubkovitězvonovitý kalich délky 2mm a průměru 1mm, korunu růžovofialovou délky 7 - 9mm, trubka je dlouhá 6mm a horní pysk je 2mm. Využívá se jako medonosná rostlina.

Vyhovuje ji plné slunce, teplo, půdu bohatou na živiny a dobrou drenáž. Je mrazuvzdorná do -24°C. Na jaře před rašením se seřezává na výšku 5 - 7cm.

Elsholtzia strobilifera

synonyma: *Cyclostegia strobilifera*, *E. exigua*, *E. strobilifera* var. *exigua*, *Mentha strobilifera*

oblasti: Himálaj, Kašmír, Pákistán, SZ Indie, Xizang (Tibet)

Roste v Kašmíru, Indii, Himálaji, Tibetu a Číně jako jednoletka. Dorůstá výšky 5 - 25cm. Stonek je větvený a ochlupený. Listy jsou vejčitěeliptické, špičaté, vroubkované, sbíhavé, dlouhé 2cm, široké 1cm a řapíky dlouhé 1cm. Květenstvím je vrcholový i úžlabní klas délky 1,5 - 3cm, šířky 8mm, listeny jsou vejčitěkulaté, vlastní květy jsou v nich prakticky celé, kalich má délku 1,5 - 2mm, zuby úzce 3úhlé, koruna je narůžovofialovělá a dlouhá 3,5mm.

Elsholtzia winitiana

Další informace:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Klasnatka>

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=275>

<http://dendro.mojzisek.cz/rod.php?id=176>

<http://www.kadel.cz/skalnicky/t/kvResult.asp-Rod=Elsholtzia.htm>

<https://www.rostliny.net/>